

15.07.2026

EM2026/277

Hermed fremsættes følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i Forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte forslag til ændring af Inatsisartutlov nr. 17 af 17. november 2010 om planlægning og arealanvendelse, Inatsisartutlov nr. 13 af 26. maj 2010 om byggeri og Inatsisartutlov nr. 78 af 21. november 2025 om erhvervelse af adkomst eller brugsret til fast ejendom, så personer tilhørende det grønlandske folk med varig tilknytning til Grønland kan opføre og eje private fritidshytter i det åbne land efter en forenklet anmeldelsesordning. Ordningen skal give brugsret til det nødvendige areal uden generelle størrelsesgrænser og uden fuld byggesagsbehandling, men fastholde grundlæggende krav til sikkerhed, brand, natur, miljø og kulturarv. Ordningen skal ikke gælde juridiske personer eller erhvervsmæssig brug, og retten skal bortfalde ved permanent fraflytning fra Grønland. (Medlem af Inatsisartut Pele Broberg, Naleraq)

Begrundelse

Jeg ønsker at gøre det lettere for personer tilhørende det grønlandske folk at bygge og eje private fritidshytter i det åbne land.

Det åbne land er ikke et almindeligt ejendomsmarked. Det er en del af vores land, kultur og levevis. Derfor bør det beskyttes mod spekulation og kommerciel overtagelse.

I dag skal man søge om arealtildeling for at bygge en hytte i det åbne land. Ansøgningen skal blandt andet oplyse hyttens placering og størrelse, og kommuneplanen kan stille yderligere krav. Større hytter kan også kræve byggetilladelse. For private fritidshytter kan processen derfor være mere omfattende end nødvendigt.

Private fritidshytter er ikke helårsboliger, erhvervsbyggeri eller turismeanlæg. De bruges til jagt, fiskeri, familieliv, fritid, ophold i naturen og til at fastholde vores tilknytning til landet.

Der skal fortsat være klare krav til sikkerhed. En hytte må ikke være farlig, skabe brandrisiko, forurene eller skade fortidsminder, natur eller andre brugere af området. Men det betyder ikke, at en privat fritidshytte skal behandles som en almindelig bolig eller erhvervsbygning.

Jeg ønsker derfor en enkel anmeldelsesordning. Borgeren skal oplyse placering, størrelse og grundlæggende sikkerhedsforhold til myndigheden. Som udgangspunkt skal der ikke gennemføres fuld byggesagsbehandling, når en anmeldelse og den nødvendige kontrol er tilstrækkelig.

Ordningen skal kun gælde private fritidshytter. Erhvervshytter, turisthytter, udlejningshytter, camps, lejrskoler og andre kommercielle anlæg skal fortsat følge de almindelige regler.

Juridiske personer skal ikke kunne bruge ordningen. Den skal være for fysiske personer med varig tilknytning til Grønland.

Reglerne er ændret siden 1. januar 2026. Inatsisartutlov nr. 78 af 21. november 2025 om erhvervelse af adkomst eller brugsret til fast ejendom gælder også for ansøgninger om brugsret til arealer. Personer med dansk indfødsret kan erhverve rettigheder, mens personer uden dansk indfødsret som udgangspunkt skal have haft fast bopæl og fuld skattepligt i Grønland i mindst to år. Loven giver også visse selskaber, foreninger og erhvervsdrivende adgang til at erhverve rettigheder. Den foreslåede ordning går derfor videre ved at skabe en særlig ordning for private fritidshytter.

Forslaget fastlægger ikke den præcise afgrænsning af, hvem der tilhører det grønlandske folk. Det skal afklares i Naalakkersuisuts lovforberedende arbejde og ske i overensstemmelse med Selvstyreloven, folkeretten og Grønlands internationale forpligtelser.

Hvis en person permanent fraflytter Grønland, skal retten efter ordningen bortfalde. Der skal være rimelige overgangsregler, så hytten kan overdrages til en person, der opfylder betingelserne, eller fjernes inden for en rimelig frist.

Selvstyrelovens præambel anerkender det grønlandske folk som et folk i folkeretlig forstand med ret til selvbestemmelse. Forslaget bygger på den særlige tilknytning mellem det grønlandske folk, landet, kulturen og levevisen. Den konkrete ordning skal udformes i overensstemmelse med folkeretten og Grønlands internationale forpligtelser.

Det handler ikke om at give en urimelig fordel. Det handler om at sikre, at det grønlandske folk fortsat kan bruge det åbne land som en del af deres kultur og levevis, uden at adgangen gradvist begrænses af unødigt bureaukrati, selskaber eller personer uden varig tilknytning til landet.

Jeg mener, at det åbne land skal beskyttes som en levende del af vores kultur. Borgerne kan få større frihed og ansvar, samtidig med at nødvendige krav til sikkerhed, brand, natur, miljø og kulturarv fastholdes.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Naalakkersuisut skal udarbejde de nødvendige lov- og regelændringer samt vejledning. Kommunerne skal tilpasse arbejdsgange og registrering. Det lovforberedende arbejde i centraladministrationen skønnes foreløbigt at kunne kræve op til 2 AC-årsværk, svarende til op til 1.000.000 kr. Kommunernes eventuelle engangsudgifter kan ikke opgøres sikkert på det foreliggende grundlag.

Efter gennemførelsen kan kommunerne spare sagsbehandling, fordi de omfattede hytter går fra fuld byggesagsbehandling til anmeldelse. Der vil samtidig være udgifter til registrering og risikobaseret tilsyn. Da der ikke findes samlede offentlige oplysninger om kommunernes sagstal, behandlingstid og gebyrer, kan nettovirkningen først vurderes nærmere i forbindelse med kommunehøringen.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv

Erhvervslivet pålægges ikke nye pligter. Hvis ordningen fører til flere hytter, kan det give øget omsætning til lokale håndværkere, transportører og materialeleverandører. Omfanget kan ikke opgøres på det foreliggende grundlag.

Økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne

De omfattede borgere kan spare dokumentation, ventetid og eventuelle gebyrer ved anmeldelse i stedet for fuld byggesagsbehandling. Den økonomiske virkning afhænger af kommunernes nuværende gebyrer og tidsforbrug.

Personer, der permanent fraflytter Grønland, kan få en økonomisk ulempe, hvis en hytte skal overdrages eller afvikles efter overgangsreglerne.

Den samlede nettovirkning for borgere og kommuner bør vurderes nærmere i lovforslaget på grundlag af kommunernes sagstal, gebyrer samt udgifter til registrering og tilsyn.